

**Звіт для громадськості
по моніторингу господарської діяльності і лісів високої
природоохоронної цінності
ДП «Вищедубечанське лісове господарство»
за 2023 рік.**

ЗМІСТ:

1. Загальна характеристика філії	 3
1.1. Адміністративно-організаційна структура підприємства.....	3
1.2. Плани лісонасаджень по філії	 4
1.3. Віднесення лісів до місцевих органів влади.....	5
2. Об'єкти і види моніторингу на підприємстві.....	7
3. Об'єми заготівель усіх видів продуктів лісу у 2023 році	10
3.1. Обсяги лісогосподарських заходів.....	10
3.2. Результати моніторингу.....	11
4. Вплив лісогосподарських заходів на довкілля та заходи з пом'якшення впливу.....	13
5. Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення.....	18
5.1. Динаміка розподілу площ земель лісогосподарського призначення і запасу деревостанів.....	18
5.2. Моніторинг динаміки породної структури деревостанів.....	19
5.3. Моніторинг розподілу запасів деревини вкритих лісовою рослинністю ділянок по панівних породах, загального середнього запасу на 1 га, середнього запасу стиглих та перестійних та середня зміна запасу вкритих лісовою рослинністю ділянок на 1 га.....	20
6. Відтворення лісів.....	20
6.1. Лісовідновлення.....	20
6.2. Посадка лісу за останні 6 років.....	21
7. Інтродуковані та інвазійні види.....	22
8. Охорона і захист лісу.....	23
8.1. Моніторинг лісових пожеж.....	24
9. Використання земель лісогосподарського призначення для потреб мисливського господарства.....	25
10. Особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ).....	26
10.1 Результати моніторингу ОЦЗЛ на території філії	26
11. Моніторинг рідкісних та зникаючих видів флори і фауни взятих під охорону, в тому числі види занесені до Червоної книги України.....	35
12. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.....	38
13. Соціальні характеристики підприємства.	41
14. Охорона праці.....	42
15. Економічна ефективність лісозаготівельної діяльності та витрати на ведення лісового господарства.....	44
16. Загальний висновок за результатами господарської діяльності.....	46

1. Загальна характеристика філії ДП «Вищедубечанський лісгосп»

Господарська діяльність лісгоспу спрямована на цільове та ефективне виконання на базі науково-технічних досягнень і передового досвіду повного комплексу лісгосподарських, лісовідновлювальних та лісозаготівельних заходів, які забезпечують раціональне і невиснажливе використання та відтворення лісових ресурсів, охорону навколишнього природного середовища.

Діяльність підприємства базується на екологічно орієнтованих принципах ведення лісового господарства та лісокористування, а саме:

- створення нових високопродуктивних насаджень;
- збереження лісів високої природоохоронної цінності;
- збереження біотичного різноманіття;
- посилення водоохоронних, захисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих та інших корисних властивостей лісів;
- проведення рубок, які відповідають екології лісу та мінімізації негативного впливу на довкілля під час лісозаготівель;
- охорона лісів від пожеж, захист від шкідників та хвороб;
- невиснажливого, безперервного і постійного лісокористування.

Керівництво та адреса підприємства:

Директор	Ревко Юрій Анатолійович
В.о. головного лісничого	Шийка Іван Олексійович
Головний інженер	Мельник Іван Григорович
Адреса підприємства	07342, Київська обл., Вишгородський р-н., с.Пірново, вул. Київська, 1А
E-mail	vyshchedubechanske.lg@e-forest.gov.ua
Тел:	+38 (050) 370-00-79

ДП «Вищедубечанський лісгосп» (далі лісгосп) розташований в північній частині Київської області на території Вишгородського і Броварського адміністративних районів.

Адміністративно-організаційна структура лісгоспу наводиться в таблиці 1, віднесення лісів до органів місцевої влади – в таблиці 2.

1.1 Адміністративно-організаційна структура підприємства

Таблиця 1

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Північне	Вишгородський район	1938,0

Гутівське, с. Сувид	Вишгородський район	1834,0
Дачне	Вишгородський район	1979,0
Довгобродівське, с. Сувид	Вишгородський район	1995,0
Хутірське	Вишгородський район	1940,0
Центральне, с. Сувид	Вишгородський район	1931,0
Деснянське, с. Сувид	Вишгородський район	1936,0
Приморське, кв. 597	Вишгородський район	1710,0
Тарасівське, с. Пірново	Вишгородський район	1896,0
Острівське, с. Пірново	Вишгородський район	1849,0
Вищедубечанське, с. Пірново	Вишгородський район	1687,0
Лебедівське, с. Пірново	Вишгородський район	1738,0
	Броварський район	349,0
Разом по лісництву:		2087,0
Дубечанське	Вишгородський район	2142,0
Новосілківське	Вишгородський район	2284,0
Хотянівське	Вишгородський район	2152,0
Лівобережне	Вишгородський район	642,9
	Броварський район	526,1
Разом по лісництву:		1169,0
Всього по лісгоспу:		30526,0
в т.ч. за адміністративними районами:		
	Вишгородський район	29653,9
	Броварський район	875,1

1.2 Плани лісонасаджень по ДП «Вищедубечанське лісове господарство»:

- 1) Північне лісництво
- 2) Гутівське лісництво
- 3) Дачне лісництво
- 4) Довгобродівське лісництво
- 5) Хутірське лісництво
- 6) Центральне лісництво
- 7) Деснянське лісництво
- 8) Приморське лісництво
- 9) Тарасівське лісництво
- 10) Острівське лісництво
- 11) Вищедубечанське лісництво
- 12) Лебедівське лісництво
- 13) Дубечанське лісництво

- 14) Новосілківське лісництво
 15) Хотянівське лісництво
 16) Лівобережне лісництво

1.3 Віднесення лісів до місцевих органів влади

Таблиця 2

Назви органів влади	Назви лісництв	Перелік кварталів	Площа, га
<i>Вишгородський район</i>			
Сувидівська сільська рада	Північне	1-41	1938,0
	Гутівське	42-75	1834,0
	Дачне	76-97, 99-102, 104-107, 109-113	1869,0
	Довгобродівське	114-137	1339,0
	Центральне	221-223, 240, 241, 251, 252, 271-279	754,0
	Деснянське	309, 316-319	165,0
	Лівобережне	893	68,0
Разом по сільській раді:			7967,0
Жукинська сільська рада	Дачне	98, 103, 108	110,0
	Довгобродівське	138-160	656,0
	Хутірське	161-220	1940,0
	Центральне	224-239, 424-250, 253-270	1177,0
	Деснянське	280-308, 310-315, 320-337, 343	1641,0
	Приморське	344-393	1359,0
	Острівське	497, 516	25,0
	Лівобережне	894, 895	135,1
Разом по сільській раді:			7043,1
Воропаївська сільська рада	Деснянське	338-342	130,0
	Приморське	394-404	261,0
	Тарасівське	409-450	1275,0
	Острівське	472-496, 498-515, 517-520, 525, 534-538	1488,0
	Вищедубечанське	549	8,0
	Лівобережне	896-898	146,6
Разом по сільській раді:			3308,6
Пірнівська сільська рада	Приморське	405-408	90,0
	Тарасівське	451-471	621,0
	Острівське	521-524, 526-533	336,0
	Вищедубечанське	539-548, 550-589	1444,0
	Лебедівське	598, 611, 614, 615, 629	80,0
	Лівобережне	899	55,5

Разом по сільській раді:			2626,5
Вищедубечанська сільська рада	Вищедубечанське	590-596	235,0
	Лебедівське	605-610, 612, 613, 618-628, 631-645, 648-651	1203,0
	Лівобережне	900	22,0
Разом по сільській раді:			1460,0
Лебедівська сільська рада	Лебедівське	597, 599-604, 616, 617, 630, 646, 647	280,0
	Дубечанське	664-667, 673-676, 681-696, 703-706, 709-716	891,0
	Новосілівське	732, 770-772	69,0
	Хотянівське	812-815	88,0
Разом по сільській раді:			1328,0
Нижчедубечанська сільська рада	Лебедівське	652-656	175,0
	Дубечанське	668-672, 677-680, 697-702, 717, 718, 724	919,0
	Новосілівське	739, 741, 743, 745	70,0
Разом по сільській раді:			1164,0
Новосілівська сільська рада	Дубечанське	731	28,0
	Новосілівське	738, 740, 742, 744, 746, 752-757, 763-769, 778-784, 790-797, 804-811	1224,0
	Хотянівське	821-827, 832-837, 843-848, 853-856, 861-864, 871-873, 879-881, 885-887	1015,0
	Лівобережне	909, 912	102,5
Разом по сільській раді:			2369,5
Хотянівська сільська рада	Дубечанське	719-723, 725-730	304,0
	Новосілівське	733-737, 747-751, 758-762, 773-777	921,0
	Хотянівське	785-789, 798-803, 816-820, 828-831, 838-842, 849-852, 857-860, 865-870, 874-878, 882-884, 888-891	1037,0
	Лівобережне	914, 915	84,5
Разом по сільській раді:			2346,5
Вишгородська міська рада	Хотянівське	892	12,0
	Лівобережне	918	28,7
Разом по міській раді:			40,7
Всього по району:			29653,9
<i>Броварський район</i>			

Літківська сільська рада	Лебедівське	657-659	159,0
	Лівобережне	901-903	103,6
Разом по сільській раді:			262,6
Рожнівська сільська рада	Лебедівське	660-663	190,0
	Лівобережне	904, 905, 907	110,6
Разом по сільській раді:			300,6
Пухівська сільська рада	Лівобережне	906,908	129,2
Разом по сільській раді:			129,2
Зазим'янська сільська рада	Лівобережне	910, 911	81,7
			81,7
Разом по сільській раді:			81,7
Погребівська сільська рада	Лівобережне	913, 916, 917	101,0
			101,0
Разом по сільській раді:			101,0
Всього по району:	875,1	Всього по району:	875,1

2.Объекти і види моніторингу на підприємстві.

2.1. Згідно вимог критеріїв 8.2, 8.4, 8.5, 9.4 стандарту Лісової Опікунської Ради , у відповідності з процедурою моніторингу ДП «Вищедубечанський лісгосп» щорічно проводить моніторинг лісгосподарської діяльності по показниках наведених в таблиці 3.

Об'єкти і види моніторингу, проведені в ДП «Вищедубечанський лісгосп» за 2022 рік.

Таблиця 3

Об'єкт моніторингу	Відповідальна особа	Документ, яким керується виконавець моніторингу	Перелік документів, які підтверджують проведення моніторингу за 2022р.
1	2	3	4
1. Проведені спеціалістами Вищедубечанський лісгосп»			
1.1 Складання статистичної (виробничої та фінансової) звітності	Головний бухгалтер	Державне статистичне спостереження	Річний звіт по підприємству, Форма 3-ЛГ, Форма 10-ЛГ
1.2 За зміною параметрів лісового фонду (приріст, середні таксаційні показники, породна, вікова структура та ін.)	Начальник л/г відділу, Інженер лісового господарства	Процедура моніторингу за зміною параметрів Лісового фонду	Матеріали базового та безперервних лісовпорядкувань, звіт для громадськості
1.3. Облік лісових ресурсів, що вилучаються з лісового фонду у	Начальник л/г відділу, Інженер лісового господарства	Інструкція з обліку лісопродукції	Акти обстеження місць рубок, Акти приймання виконаних робіт,

вигляді лісової продукції і інших видів користувань, обсяги і інтенсивність лісокористування			Форма 3-ЛГ, Форма 10-ЛГ.
1.4 Екологічні, економічні та соціальні наслідки та вплив лісогосподарської діяльності на соціальне положення місцевого населення	Начальник л/г відділу, Головний економіст	Інструкція з оцінки можливого соціального та економічного впливу л/г заходів, що плануються ...	Річний звіт по підприємству,
1.5. Витрати, продуктивність і ефективність системи лісоуправління, в т. ч. по видах діяльності	Головний економіст	Методичні рекомендації з формування собівартості продукції	Річний звіт по підприємству, Форма 10-ЛГ
1.6. Лісовідновлення	Інженер лісових культур	Інструкція з проектування, техприймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів	Форма 10-ЛГ, матеріали техприймання та інвентаризації л/к, матеріали лісовпорядкування
1.7. Охорона і захист лісів, в т. ч. незаконні рубки та інші види незаконної діяльності	В. о. інженера ОЗЛ	Лісови кодекс України, Правила пожежної безпеки в лісах України, Інструкція з оформлення матеріалів про адмінпорушення	Річний звіт по підпр., Форма 10-ЛГ, 1-АП, Журнал реєстрації постанов та протоколів
1.8. Обсяги і витрати на екологічні заходи та вплив господарської діяльності на довкілля	Начальник л/г відділу	Податковий кодекс, Інструкція з оцінки можливого соц. та ек. впливу л/г заходів, що плануються на довкілля	Річний звіт, Оцінка впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС) запланованої господарської діяльності
1.9. Облік шкідників і хвороб лісу, площі і запас насаджень пошкоджених хворобами, шкідниками та іншими причинами, план та виконання санітарно – оздоровчих заходів	Інженер ОЗЛ	Санітарні правила в лісах України	Акти лісопатологічного обстеження, плани санітарно – оздоровчих заходів, Книга обліку шкідників і хвороб лісу, Форма 10-ЛГ
1.10. Динаміка соціальних характеристик на	Ст. інспектор відділу кадрів	Інструкція щодо заповнення форм державного	Річний звіт по роботі з кадрами

підприємстві		статистичного спостереження, Звіт про к-сть працівників, їх якісний склад та профнавчання.	
1.11. Використання транспорту, енергоресурсів використання і утилізація ПММ та інших відходів	Головний механік	Інструкція щодо заповнення форм державного статистичного спостереження Інструкція утилізації ПММ та інших відходів.	Форми: 2-ТР, 4, 11-МТП.
1.12. Охорона праці (умови праці, виробничий травматизм та ін.)	Інженер З ОП	Закон України «Про охорону праці»	Форми: 7-ТНВ,
1.13. Облік реалізованої лісової продукції	Інженер з реалізації	Стандарт ЛОР	Реєстр Рахунок - Фактура
2. Проведені спеціалістами ДП «Вищедубечанський лісгосп» разом з іншими зацікавленими сторонами			
2.1 Загальний стан лісів на постійних пунктах спостереження - моніторингових пробних ділянках.	Лісовпорядкування, спеціалісти лісогосподарського відділу	Методичні рекомендації з проведення польових робіт на ділянках моніторингу лісів І рівня (Харків -2011)	Матеріали лісовпорядкування, Польові картки моніторингу
2.2. Санітарний стан лісів та заходи по його покращенню.	Спеціалісти Київлісозахисту, лісовпорядники, спеціалісти лісогосподарського відділу	Санітарні правила в лісах України	Акти лісопатологічного обстеження, плани санітарно – оздоровчих заходів, Книга обліку шкідників та хвороб лісу, річний звіт «Санітарний огляд лісів», Ф.10ЛГ
2.3. Рідкісні та зникаючі види флори і фауни.	Спеціалісти лісогосподарського відділу та зацікавлені сторони	Червона книги України	Матеріали лісовпорядкування Перелік рідкісних і зникаючих видів флори і фауни, що зустрічаються на території лісгоспу
2.4. Вплив господарської діяльності на соціальний стан місцевого населення	Спеціалісти лісгоспу, Громадськість.	Податковий кодекс України.	Річний звіт по підприємству

2.5. Вплив господарської діяльності на довкілля	Спеціалісти лісгоспу, Громадськість.	Інструкція з оцінки можливого соціального та екологічного впливу лісгосподарських заходів на довкілля.	Річний звіт по підприємству, Акти оцінки впливу на навколишнє природне середовище
3. Перевірки контролюючими органами дотримання чинного законодавства підприємством та його структурними підрозділами.			
3.1. Перевірка підрозділів підприємства та підприємців, якості виконаних робіт	Головний лісничий, спеціалісти лісгосподарського відділу, лісничі	Діючі нормативні акти	Акт ОВНС, Акт огляду місць заготівлі деревини, Акт технічного приймання л'к

Вся діяльність підприємства розглядається як моніторинг, тобто загалом, це система регулярних спостережень діяльності підприємства, збирання та аналіз інформації про параметри та стан лісових ресурсів і їх використання, обсяги господарської діяльності, а також висновки щодо екологічного і соціального впливу діяльності підприємства на довкілля.

3. Обсяг заготівель усіх видів продуктів лісу у 2023 р.

3.1 Обсяги лісгосподарських заходів.

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по ДП «Вищедубечанське лісове господарство» обрахована Українським державним проектним лісовпорядним виробничим об'єднанням (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) та затверджена Наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 20.11.2020 року № 286

Розрахункова лісосіка прийнята другою лісовпорядною нарадою в розмірі 23,89 тис.м3 ліквідної деревини, в тому числі по господарствах:

- хвойне - 18,43 тис. м3
- в т.ч. соснова – 18,43 тис.м3
- твердолистяне – 0,37 тис.м3
- в т.ч. дубова – 0,37 тис.м3
- м'яколистяне – 2,09 тис.м3
- в т.ч. березова – 0,49 тис.м3
- чорно вільхова – 1,6 тис.м3

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

-рекреаційно оздоровчі ліси – 18,34 тис.м3;

-експлуатаційні ліси – 2,55 тис.м3;

Пропозиції та відповідні дані щодо розрахункової лісосіки по категоріях лісів в розрізі панівних порід підготовлені лісовпорядною організацією ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ».

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень і схеми існуючої дорожньої мережі.

При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок, ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

3.2. Результати моніторингу:

3.2.1 Рубки головного користування лісом

Таблиця 4

Господарство (госпсекція)	Розрахункова Лісосіка 2023р.		Зрубано в 2023 році	
	Площа, га	Запас, тис.м3	Площа, га	Запас, тис.м3
		ліквід		ліквід
<i>Хвойне – соснова</i>		18,43	54	14 779
<i>Твердолистяне –</i>		0,37	0	0
в т.ч. дуб		0,37	0	0
<i>Мягколистяне –</i>		2,09		0
в т.ч. береза		0,49	0	0
вільха		1,6	0	0
<i>Разом:</i>		20,89	54	14 779

3.2.2 Рубки формування та оздоровлення лісів.

В 2023 році рубки формування та оздоровлення лісів та інші заходи були проведені на площі 3197 га.

Обсяги рубок формування і оздоровлення лісів по їх видах

Таблиця 5

Вид рубки	2023рік					
	План			Факт		
	Пл.,га	Заг. Запас т.м3		Пл.,га	Заг. Запас т.м3	В т.ч. ліквід

1	2	3		4	5	6
Всього:	2666	84917		2708	95670	78095
ОСВ	84	1687		84	1687	0
ПРЧ	99	290		101	3012	0
ПРЖ	84	2800		99	3928	1527
ПРХ	710	40970		719	44505	39244
Разом РД	977	45747		1003	53132	40771
СРВ	1375	28000		1377	30832	28117
СРС	39	7850		40	7995	7230
ІГР	275	3320		288	3711	1977
Разом	1689	39170		1705	42538	37324

РД – рубки догляду, ОСВ – освітлення, ПРЧ – прочищення, ПРЖ-проріджування, ПРХ – прохідні рубки, СРВ – санітарні рубки вибіркові, СРС-санітарні рубки суцільні, ІГР – інші господарські рубання.

В цілому загальний план проведення рубок формування і оздоровлення лісів в 2022 році по площі виконано на 103 %.

При запланованому до рубання загальному обсязі деревини 84,9 тис. м3 було фактично заготовлено 95,7 тис.м3 (110 %).

Цілі проведення рубок формування та оздоровлення лісів досягнуті. Негативних наслідків від проведення рубок не виявлено.

Обсяги рубок формування та оздоровлення лісів і інші рубки плануються згідно матеріалів лісовпорядкування та натурного обстеження ділянок.

Середньорічні прямі витрати на проведення рубок формування та оздоровлення лісів в 2023 році становили 24069,00 тис. грн. Витрати на заготівлю 1 м3 деревини від рубок формування та оздоровлення лісів і інших рубок склали 190,41 грн. Витрати коливаються в залежності від структури видів рубки та вартості робіт і матеріалів.

Прямі витрати на проведення 1 га рубок догляду становлять:

- освітлення - 13 746,67 грн.,
- прочищення - 19 536,36 грн.,
- проріджування -13 590,38 грн.,
- прохідна рубка - 9 720,84 грн.;
- на проведення 1 га вибіркового санітарного рубок – 3 610,36 грн.
- на проведення 1 га суцільних санітарних рубок – 41 950,00 грн.

4. Вплив лісогосподарських заходів на довкілля та заходи з пом'якшення впливу.

Оцінку впливу на довкілля на ділянках, де планується проведення лісогосподарських заходів проводять відповідальні особи перед початком робіт, під час складання технологічних карт, або проектів.

Критерії оцінки:

- 1 - несуттєві** (до 15% зони впливу, величина негативних впливів оцінена як незначна, в Акті нема зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення лісогосподарських заходів);
- 2 - незначні** (до 30% зони впливу, величина негативних впливів оцінюється як можлива, але значних витратних заходів з запобіганням або зменшенню впливів не передбачено, в Акті мало значних зауважень, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу);
- 3 - значні** (31% і більше зони впливу, величина негативних впливів була оцінена як значна, в акті є значні зауваження, що стосуються екологічних аспектів проведення даного заходу).

Можливі негативні впливи на довкілля основних видів лісогосподарської діяльності підприємства та проведені заходи з пом'якшення цих впливів приводяться в таблиці 6.

Можливі негативні впливи та заходи з пом'якшення цих впливів

Таблиця 6

Потенційні негативні впливи	Заходи із пом'якшення впливу
Лісозаготівля	
Ґрунти Ерозія: пошкодження нижніх ярусів рослинності та ґрунтів, збільшення небезпеки появи водної ерозії. Стійкість схилів: влаштування волоків і видалення рослинності на схилах, що приводить до зсувів. Втрати поживних речовин: винос поживних речовин з порушених ґрунтів. Температура: різке збільшення температури після видалення	Контролювати проведення рубок, щоб зменшити пошкодження та сприяти швидкому лісовідновленню. Використовувати природозберігаючі технології та техніку, мінімізувати кількість волоків. Розміщати навантажувальні площадки на легкодоступних місцях біля доріг. Відновлювати порушені при лісозаготівлях ділянки.

лісового полог, знищення ґрунтових організмів і висушування ґрунту, що перешкоджає поновленню лісу. Структура: ущільнення ґрунтів і втрата гумусу, зміна структури ґрунтів, зниження їхньої водопроникності та водоутримуючої здатності, аерації та проникності для коренів.	На лісосіках з низьким рівнем поживних речовин залишати порубкові рештки для перегнивання.
Рослинність Видовий склад: знижується біорізноманіття видів. Зміна ґрунтових умов і світлового режиму впливає на динаміку лісовідтворення Бур'яни: суцільна вирубка веде до появи бур'янів, перешкоджаючи природному поновленню й створенню культур.	Виявляти і заносити до технологічних схем місця зростання рідкісних і зникаючих рослинних видів, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони (дивись розділ 8 цих Рекомендацій). Вибирати метод проведення рубки, що гарантує лісовідновлення та мінімізує пошкодження (залишати необхідну кількість насінних дерев, використовувати несуцільні методи рубок, зменшувати площі вирубок).
Дикі тварини Рибальство: викликані лісозаготівлями відкладення осадів у водоймах і їх евтрофікація, зміни руслового стоку та температури води, що впливає на популяцію риб. Місця перебування диких тварин: руйнування середовища існування, втрата деревних видів, від яких залежать види диких тварин, порушення шляхів переміщення диких тварин, що веде до зменшення	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні по берегах водойм. Використовувати природозберігаючі технології та техніку. Виявляти і заносити до технологічних схем місця зростання рідкісних і зникаючих видів фауни, що зустрічаються на ділянці, планувати та виконувати заходи з їх охорони (дивись розділ 8 цих Рекомендацій).

чисельності диких тварин. Присутність машин і людей: лісозаготівлі та вивіз деревини порушують спокій диких тварин.	Вибирати безпечний сезон проведення лісогосподарського заходу.
Вода Збільшення поверхневого стоку: інфільтрація в ґрунт і водоутримуюча здатність ґрунтів знижуються на вирубках, що збільшує поверхневий стік. Ґрунтові води: поповнення ґрунтових вод дощовою водою зменшується через збільшення поверхневого стоку. Запружування та заболочування: зміни мікро- і мезорельєфу, загородження водних потоків і ущільнення ґрунту викликають локальне запружування та заболочування. Збільшене відкладення осадів змінює природні біологічні властивості водойм. Збільшення температури: вирубка на березі водойми збільшує температуру води, що змінює біологічні властивості водойми й хімічний склад води. Забруднення: забруднення нафтопродуктами, хімікатами й органічними відходами. Підвищення мутності води через збільшене відкладення опадів, змінює проникнення сонячного світла в товщу води, впливаючи в такий	Зберігати лісову рослинність у буферній зоні по берегах водойм. Вибирати безпечний сезон проведення лісогосподарського заходу. Використати природозберігаючі технології та техніку. Забороняти трелювання дерев по водних потоках. Забезпечувати безпечне використання та зберігання хімікатів, пально-мастильних матеріалів для запобігання можливого забруднення.

спосіб на водянй рослини й види риб.	
Лісовідновлення та лісорозведення	
Недостатнє природне поновлення головної породи, яке не дозволяє вчасно залісити площу. Грунтова ерозія після підготовки ґрунту на ділянці. Ущільнення ґрунту машинами. Утворення ущільнених горизонтів ґрунту. Втрата гумусу та поживних речовин з видаленням рослинності та спалюванням порубкових решток. Використання добрив, пестицидів і гербіцидів, що мають локальні негативні впливи, у т.ч. і на якість води в місцевих водоймах.	Вживати заходи із сприяння природному поновленню (рихлення підстилки, висівання насіння бажаної деревної породи тощо). Висаджувати сіянці або саджанці головної породи. Відновлювати лісовий покрив якомога швидше після розчищення. Уникати суцільних видів рубок, безпосереднього примикання лісосік. Планувати рубки таким чином, щоб мінімізувати трелювання стовбурів і уникати трелювання уздовж схилу. Рекультивувати трелювальні волюки якомога швидше після рубки. Мульчувати позбавлений рослинності ґрунт. Не проводити суцільну підготовку ґрунту на крутих, нестабільних або ерозійно небезпечних ґрунтах. Обмежувати розміри ділянок, відведених під лісовідновлення або лісорозведення Використовувати природозберігаючі технології й техніку. Залишати порубкові рештки на ґрунті після проведення рубки для перегнивання. Обмежувати використання вогневого методу очищення лісосік. Спалювання проводити в пожежобезпечний період. Вибирати хімікати з найменшими

До початку призначення ділянки в рубку, проводиться її обстеження та визначаються способи рубки і лісовідновлення, при цьому дається оцінка потенціального впливу рубки на навколишнє природне середовище та передбачаються заходи по мінімізації негативного впливу рубки на довкілля.

Після рубки, при проведенні огляду місць заготівлі деревини, на кожній лісосіці проводиться обстеження за наслідками рубки і дається оцінка фактичних екологічних наслідків.

При проведенні огляду місць заготівлі деревини, порушень щодо дотримання площ і ширини лісосік, термінів примикання і інших, не виявлено, про що свідчать Акти огляду місць заготівлі деревини, які зберігаються на підприємстві.

Подібна процедура визначається для лісовідновлення і інших заходів.

Оцінка фактичних екологічних наслідків від проведення лісовідновних робіт визначається при інвентаризації лісокультурних об'єктів.

За результатами базового лісовпорядкування, на лісосіках ревізійного періоду негативних наслідків, а саме: погіршення біорізноманіття та гідрологічних і ґрунтових умов, ерозії, забруднення ґрунту і води виробничими відходами та побутовим сміттям тощо, **не виявлено**.

За результатами безперервного лісовпорядкування та матеріалами натурного обстеження, екологічні і соціальні наслідки від проведених в 2021 році заходів оцінені, як **не значні**.

Заготівля деревини та її вивезення проводиться згідно з лісорубними квитками, які видаються Київським обласним та м. Києву управлінням лісового та мисливського господарства в обсязі розрахункової лісосіки.

В нормативних документах, якими підприємство керується в своїй діяльності, передбачаються ризики негативного впливу на навколишнє природне середовище і встановлено обмеження деяких показників. Наприклад: в Правилах рубок головного користування в лісах України встановлено, що при проведенні суцільної рубки в сосняках, площа лісосіки не повинна перевищувати 3,0 га, при поступових рубках в експлуатаційних лісах -10,0 га, в інших – 5,0 га, термін примикання в хвойних – 4 роки.

5. Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є:

- вирубання лісу;
- заліснення непокритих лісовою рослинністю лісових ділянок;
- переведення незімкнутих лісових культур у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки;
- природний ріст насаджень;

- передача земель.

Дані таблиці 7 свідчать про те, що значних змін в розподілі площ земель і запасів за минулі чотири роки не відбулося.

Незначним негативним моментом, є зменшення площі вкритих лісовою рослинністю земель на 0,6% за рахунок збільшення площі зрубів суцільних санітарних рубок, що є наслідком всихання деревостанів від несприятливих кліматичних умов та пошкодження їх стовбуровими шкідниками лісу. Позитивним моментом є збільшення загального запасу деревостанів на 3,3 %, середня зміна запасу збільшилась 2,1 %, зменшилась площа лісових культур не вкритих лісовою рослинністю земель 24,8%.

5.1. Моніторинг динаміки породної структури деревостанів.

Таблиця 8

Порода	Безперервне лісовпорядкування 01.01.2017		Безперервне лісовпорядкування 01.01.2024		Зміна породного складу, %
	площа, га (влрд)	%	площа, га (влрд)	%	
Разом хвойних:	17765,6	66,8	17740,1	66,9	-
Сосна	17758,6	66,7	17733,1	66,6	-
Ялина	7	0,1	7	0,1	
Разом твердолистяних:	1735,2	6,5	1732,5	6,5	
Дуб високостовбурний	1347,2	5,1	1315,9	5,0	
Дуб низькостовбурний	35,8	0,1	64,4	0,2	
Граб	270,4	0,2	270,4	0,2	
Ясен	54,2	1	54,2	1	
Клен	7,9	-	7,9	-	
Вяз	1,6	-	1,6	-	
Акація	18,1	0,1	18,1	0,1	
Разом м'яколистяних:	7105,1	26,7	7166,1	26,9	
Береза	2849,6	10,7	2900,5	11,0	
Осика	43,4	0,2	43,4	0,2	
Вільха	3061	11,5	3066,8	11,5	
Липа	4,4	-	3,9	-	

Тополя	146	0,5	146	0,5	
Верби деревовидні	1000,7	3,8	1000,7	3,8	
Всього	26605,9	100	26782,2	100	

ВЛРД – вкриті лісовою рослинністю ділянки.

Дані таблиці 8 свідчать про те, що відбулося незначне зменшення участі сосни в породному складі і збільшення частки мяколистяних .

5.3 Моніторинг розподілу запасів деревини вкритих лісовою рослинністю ділянок по панівних породах, загального середнього запасу на 1га, середнього запасу стиглих і перестійних та середня зміна запасу вкритих лісовою рослинністю ділянок на 1 га.

Таблиця 9

Порода (скорочено)	Загальний запас деревини, тис.м3			Серед. запас деревини на 1 га вкритих лісовою рослинністю ділянок, м3			Серед. запас стиглих і перестійних деревостанів на 1га, м3			Середня зміна запасу на 1 га вкритих лісовою рослинністю ділянок, м ³		
	2017	2021	%	2017	2021	%	2017	2021	%	2017	2021	%
Сз	5151,61	5199,01	100,1	287	292,8	102	324,9	333,2	102,5	4,2	4,3	102,3
Ял	0,99	1,1	111,1	150	157,1	104,7	-	-	-	4,5	4,2	93,3
Дзв	256,05	265,92	103,8	190,1	197,4	103,8	240,7	247,7	102,9	3,1	3,2	103,2
Дзн	5,13	5,64	109,9	149,6	157,5	105,2	171,8	178,1	103,6	2,9	3,1	106,8
Г	10,32	10,77	104,3	190,4	198,7	104,3	224,3	231,2	103	3,1	3,3	106,4
Яз	61,71	65,07	105,4	228,2	240,6	105,4	243,4	250,8	103	4,4	4,4	100
Кл	0,54	0,59	109,2	68,3	74,7	109,3	-	-	-	2,5	2,5	100
Вз	0,15	0,16	106,6	93,7	100	106,7	93,7	100	106,7	-	-	-
Акб	2,3	2,47	107,3	127,1	136,5	107,3	152,5	160,3	105,1	3,3	3,3	100
Бп	407,36	430,92	105,7	148,8	151,2	101,6	214,8	221,3	103	3,4	3,4	100
Ос	6,15	6,93	112,6	141,7	159,7	112,7	198,2	208,1	104,9	5,1	5,3	103,9
Влч	574,45	600,23	104,4	188,8	196,1	103,8	256,5	261,8	102	3,6	3,6	100
Лп	0,97	1,03	106,1	220,4	234	106,1	-	-	-	4,5	4,5	100
Т	24,1	25,31	105	165,1	173,3	104,9	167,5	174,6	104,2	3,5	3,6	102,8
Врд	140,71	147,41	104,7	140,7	147,3	104,6	173,6	179,3	103,2	3,2	3,2	100
Всього	6642,54	6762,56	101,8	165,99	174,46	105,1	164,13	169,76	103,4	3,42	3,46	101,1

6. Відтворення лісів

Відтворення лісів здійснюється шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (рідколісся, згарища, загиблі насадження), а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини, пустирі), які призначаються для створення лісових насаджень.

6.1. Лісовідновлення

Основним способом лісовідновлення є створення лісових культур. Лісові культури створюються згідно проектів лісових культур. Сприяння природному поновленню шляхом рихлення поверхні землі, підсіву насіння та посадки певної кількості саджанців головних лісоутворюючих порід

(часткові культури) проводиться на ділянках, де є сприятливі умови для природного лісовідновлення.

Щорічно проводиться інвентаризація 1-3-річних лісових культур та атестація всіх непереведених у вкриті лісовою рослинністю землі лісових культур, результати яких оформлені у відповідності з Інструкцією з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів.

Обсяги основних робіт з лісовідновлення за 2022 рік

Таблиця 10

№ пп	Вид робіт	Обсяги робіт	
		2022 рік	
		План	Факт
1	Підготовка ґрунту під лісові культури, га	110	123
2	Створення лісових культур: посадкою, га	100	110
3	Залишено під природне поновлення	0	0
	Всього лісовідновлення	110	110
4	Доповнення лісових культур та ввід, га	120	128
5	Догляд за лісовими культурами, га	1200	1202
6	Заготівля лісового насіння, кг	1700	1700
	в т.ч. сосна		
	інші		
7	Вирощування садивного матеріалу, га	-	-
8	Вирощено стандартних сіянців, тис. шт	1000	1170

Витрати на лісовідновні роботи в 2023 році склали 6100.8 тис. грн.

Дані таблиці 10 свідчать про те, що цілі по виконанню обсягів лісовідновлення досягнуті. Планові завдання майже по всіх показниках перевиконані. Садивний матеріал вирощується на розсаднику.

6.2 Посадка Лісу за останні 6 років

За останніх 6 років підприємством ДП «Вищедубечанський лісгосп» було створено лісових культур на площі 1 га.

2018 рік – 365 га

2019 рік – 205 га

2020 рік – 139 га

2021 рік – 102 га

2022 рік – 117 га

2023 рік – 110 га

7. Інтродуковані та інвазійні види.

Інтродуценти, це види рослин, які в природних умовах на даній території не зростали, а в минулі часи були штучно переміщені за межі свого ареалу і успішно укорінилися в наших лісах. До них відносяться: сосна Банка (СБ), сосна кримська (СКР), сосна веймутова (СВЕ), модрина європейська (МДЕ), дуб червоний (ДЧ), ясен зелений (ЯЗЛ), акація біла (АКБ), акація жовта або карагана (АКЖ), ірга круглолиста (ІРК), пухироплідник калинолистий (ПХК), черемха пізня (ЧРП) і інші.

Інвазійний вид, це чужинний вид, що став шкідливим у зв'язку з тим, що агресивно розростається, нестримно розширюється та заміщує аборигенні рослини і становить загрозу природному біорізноманіттю та природним середовищам існування. Призводить до зміни природних середовищ, або їх деградації.

Моніторингу підлягає дуб червоний.

Дуб червоний вводиться в лісові культури з метою, уникнення монотонних культур, так як дана порода не вибаглива до ґрунту, використовувати в схемах змішування з сосною звичайною. Зріла деревина дуба червоного має світло-коричневий або жовтуватий-коричневий відтінок, деревина міцна, довговічна і стійка до впливу зовнішніх факторів тому її доцільно використовувати при виробництві меблів, шпону, паркету, застосовується в суднобудуванні, вона досить тверда але добре полірується. Дуб червоний є високоякісним паливом, з нього отримують танін (для виробництва фарби). Дуб червоний служить для створення алеї, парків, скверів, зелених масивів, стійких до міських умов і застосовується для захисту від шуму. Дуб червоний це порода стійка до хвороб та шкідників, має високу приживлюваність при створенні лісових культур. В нинішніх складних кліматичних умовах, введення дуба червоного в лісові культури дає позитивний ефект.

За результатами моніторингу станом на 01.01.2024 року:

- у незімкнутих лісових культурах інтродуцент дуб червоний зустрічається на площі **866 га.**;
- у лісових насадженнях зустрічається на площі **171,3 га.**;
- площа насаджень де панівними породами є інтродуценти – **69,1 га.**;
- площа лісових культур де панівними породами є інтродуценти – **26,1 га.**

По результатах моніторингу інтродуцентів на території філії ДП «Вищедубечанський лісгосп», було встановлено, що ці види:

- стійкі до кліматичних умов,
- стійкі до спалахів шкідників і хвороб лісу,

- в певних типах лісорослинних умов не є конкурентами корінним породам,
- не є інвазійними.

Застосування інтродуцентів на території підприємства не призвело до негативних лісівничо-екологічних наслідків.

8. Охорона і захист лісу.

Охорону і захист лісу здійснює державна лісова охорона, яка налічує 35 осіб. Основними її завданнями є здійснення державного контролю за всіма лісокористувачами і власниками лісів, за дотриманням лісового законодавства, забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб лісу, запобіганням правопорушенням та контроль за використанням лісових ресурсів. Регулювання діяльності лісової охорони здійснюється згідно Положенням про державну лісову охорону (2009).

Майстерських ділянок і обходів у лісгоспі немає.

Охорона лісу в лісгоспі знаходиться на належному рівні, негативного впливу від її зменшення не виявлено.

Запроектовані протипожежні заходи, виконані. Проведений лісгоспом обсяг протипожежних заходів відносно ефективний, на території лісгоспу у 2023 році було зареєстровано 7 випадки незаконних рубок об'ємом 45,4 м³, заподіяна шкода на суму 240 500 грн..

В комплексі заходів, які були направлені на підвищення ефективності боротьби з пожежами, ведуче місце займала організація служби державної лісової охорони та її практична діяльність по контролю за дотриманням правил пожежної безпеки в лісі, недопущенню спалахів, оперативному прийняттю заходів по боротьбі з лісовими пожежами. Крім того, в пожежонебезпечний період проводилось патрулювання пожежними та рейдовими бригадами. Існуюча організація території за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними відповідає ступеню пожежної небезпеки підприємства.

Чисельність лісової охорони слід рахувати достатньою для виконання протипожежних заходів.

Охорона лісу від пожеж

Таблиця 11

Найменування робіт, заходів	Одиниці вимірювання	План		Факт	
		обсяг	сума тис. грн	обсяг	сума тис. грн
Влаштування мінералізованих смуг	км	450	135	450	98
Догляд за мінералізованими смугами, протипожежними розривами	км	900	270	900	249
Благоустрій рекреаційних ділянок	га	0,6	48	0,6	51,5

Організація, утримання лісопожежних станцій	-	-	2550	-	1996
Підняття крон дерев					

Боротьба зі шкідниками та хворобами лісу

Лісопатологічне обстеження	га	8000	150	8662	145
Ґрунтові розкопки	ям	220		220	

8.1 Моніторинг лісових пожеж.

В умовах діяльності підприємства, найбільший потенційний негативний ризик для ведення лісового господарства несуть пожежі, в зв'язку з чим, приводимо їх багаторічний моніторинг починаючи з 2018 року.

Моніторинг лісових пожеж та витрат на їх виявлення і гасіння, за останні 6 років.

Таблиця 12

Рік	Площа, пройдена пожежами, га		Сер. пл. на 1 випадок, га	Виявлено порушн., чол.	Утримання ЛПС і зв'язку та тимчасових пожежних наглядачів, тис.грн.		Витрати на гасіння лісових пожеж, тис. грн..		
	разом	в т. ч. верх.			Разом	в т.ч. на 1га земель л. г. призначення	Разом	на 1 га пл. поже-жі	на 1 випадок
2018	0,15	-	0,02	-	2034,5	0,07	5	33	0,8
2019	-	-	-	-	3623,5	0,11	-	-	-
2020	0,30	-	0,04	-	3720,0	0,11	7	23	0,9
2021	0,13	-	0,02	-	3909,6	0,13	6	46	1,0
2022	2,32	-	0,08	-	4305,6	0,16	15,5	6,68	0,5
2023	7,93	-	0,66	-	1999,0	0,07	38,0	4,79	3,17

Дані таблиці 12 свідчать про те, що середня площа пожежі в лісгоспі за приведені в таблиці роки досить низька (0,66 га). Це свідчить про своєчасне виявлення осередків лісових пожеж та їх ліквідація. Витрати на ліквідацію пожеж зросли за рахунок подорожчання пального та збільшення фонду оплати праці працівників.

Ступінь пожежної небезпеки території підприємства визначена за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки ділянок лісового фонду», розробленою інститутом «Укрдерждідпроліс», і затвердженою наказом

Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року №52, становить 2,06 клас пожежної безпеки.

Високий клас пожежної безпеки зумовлений великою питомою вагою вкритих лісовою рослинністю ділянок хвойних молодняків та середньовікових насаджень (50,8%), а також високою відвідуваністю лісових масивів місцевим населенням, жителями м. Київ і інших населених пунктів.

9. Використання земель лісгосподарського призначення для потреб мисливського господарства

Важливим завданням ведення мисливського господарства є збереження оптимальної кількості тварин і створення для них сприятливих умов. Надмірна, нерегульована чисельність тварин може принести значну шкоду лісовим насадженням. Збитки від диких тварин за останні роки не виявлено.

Вся площа лісгоспу закріплена за приватним мисливським підприємством. Мисливським господарством лісгосп не займається. В лісгоспі виділено захисних реміз на площі 201,3 га.

В зоні діяльності ДП «Вищедубечанське ЛГ» станом на 01.01.2024 року розташовані три мисливських господарств:

- ТОВ «Лісовий філін»;
- ТОВ «Ошитки»;
- ТОВ «Метос»;
- ТОВ «Трофей».

10. Особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ).

Всі ліси мають екологічну і соціальну цінність. Ліси, де ці цінності мають особливо видатне і важливі значення, можна визначати, як особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ), або їх ще називають ліси високої природоохоронної цінності (ЛВПЦ).

Головне завдання і значення виділення ОЦЗЛ, це збереження цих лісів та посилення тих унікальних цінностей, які формують цінність цих земель.

Основними критеріями визначення природоохоронної цінності є: збереження природного стану екосистем; підтримка біотичного різноманіття; збереження місць існування та місцезростань; збереження природних ландшафтів; збереження відтворювальних лісових ресурсів та прийняття виважених рішень щодо господарського використання визначених ОЦЗЛ.

10.1. Результати моніторингу ОЦЗЛ на території ДП «Вищедубечанський лісгосп».

На території ДП «Вищедубечанський лісгосп» виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗЛ).

Таблиця 13

№ пп	Типи лісів ОЦЗЛ	Площа, га	Режим лісокористування
		2023 р.	
1	ОЦЗЛ 1. Лісові території, на яких виявлено осередки біорізноманіття важливі на глобальному, національному або регіональному рівні.	6497,3	<i>Обмежений режим лісокористування</i>
1.1	ОЦЗЛ 1.1. Особливо охоронні природні території – ООПТ (пам'ятки природи, заказники	6497,3	<i>Обмежений режим лісокористування</i>
1.2	ОЦЗЛ 1.2. Рідкісні, зникаючі та ендемічні види	-	-
1.3	ОЦЗЛ 1.3. Ключові сезонні місця знаходження тварин.	-	-
2	ОЦЗЛ 2. Великі лісові ландшафти, що є значущими на світовому, національному або регіональному рівнях.	<i>Лісовпорядкуванням не встановлено</i>	
3	ОЦЗЛ 3. Лісові території, що містять рідкісні екосистеми	-	-
4	ОЦЗЛ 4. Лісові території, що забезпечують природно - захисні функції.	667,9	<i>РГК заборонено</i>
4.1	ОЦЗЛ 4.1. Ліси, які мають особливо водоохоронне значення		
4.2	ОЦЗЛ 4.2. Ліси, які мають особливе протиерозійне значення		
5	ОЦЗЛ 5. Лісові території, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевих громад		<i>РГК заборонено</i>

6	ОЦЗЛ 6. Лісові території, з якими пов'язані екологічні, культурні, історичні, релігійні та економічні цінності та асоціації.	1,18	<i>Лісогосподарські заходи не проводяться</i>
Разом:		7166,38	

Примітка: РГК – рубки головного користування

Загальна площа ОЦЗЛ станом на 01.01.2024 року становить 23,5% території підприємства.

Підприємство залучає зацікавлені сторони до виявлення ОЦЗЛ і проектування заходів в них, спрямованих на підтримку і поліпшення ознак ОЦЗЛ.

На території **ОЦЗЛ 1.** (Лісові території, на яких виявлено осередки біорізноманіття важливі на глобальному, національному або регіональному рівні) лісогосподарські заходи проводились.

- Вибірково санітарна рубка – 52,4 га

В **ОЦЗЛ 4** (Лісові території, що забезпечують природно - захисні функції) на площі **8,5 га** проводились лісогосподарські заходи а саме:

- прорідження – 3,6 га;
- прибирання небезпечних дерев – 2,4 га
- інша рубка 2,5 га

Основною ціллю проведення цих заходів було покращення санітарного стану і оздоровлення деревостанів та покращення ознак ЛВПЦ.

При проведенні рубок формування і оздоровлення лісів максимально зберігався надґрунтовий покрив, у тому числі і лісова підстилка. Порубкові рештки не спалювались, а залишались на перегнивання. Оцінка проведених заходів задовільна. В результаті їх проведення в ОЦЗЛ покращились санітарний стан деревостанів та умови їх зростання.

Окрім ЛВПЦ, підприємство в процесі планування, відводу та таксації лісосік виділяє наступні **ключові біотопи** (ділянки з наявністю об'єктів, які мають природоохоронне значення) і **ключові об'єкти** (окремі дерева і групи дерев, які представляють цінність для збереження біорізноманіття):

ключові біотопи:

1. болота і окраїни боліт;
2. ділянки лісу вздовж струмків, тимчасових водотоків та навколо тимчасових водних об'єктів, які не виділені лісовпорядкуванням як ОЗД;
3. ділянки, які відрізняються по умовах зволоження;
4. ділянки на різних елементах рельєфу;

5. ділянки, які відрізняються по складу рослинності, віку , ґрунтовому покриву та з наявністю червонокнижних видів;

ключові об'єкти:

1. дерева і групи дерев важливі для фауни;
2. вікові дерева дуба звичайного і сосни звичайної;
3. дерева, які рідко зустрічаються в насадженні, або мають кормову цінність для фауни;
4. інші дерева і чагарники;
5. «Стремпи» (пні природного походження),
6. «Валежник».

Моніторинг об'єктів ПЗФ лісгоспу у 2023 році виявив наступне:

Орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Журавлиний» створено відповідно до статті 53 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» Указу Президента України «Про створення заказників загальнодержавного значення від 10 грудня 1994 року № 750/94. Загальна площа заказника 399,7 га, розташований на землях лісового фонду Гутівського та Довгобродівського лісництва. Заказник «Журавлиний» входить до складу природно-заповідного фонду України.

Основним завданням Заказника являється збереження цінного болотного масиву «Видра» на лівобережному Поліссі унікального орнітологічного комплексу, який включає 75 видів птахів занесених до Червоної книги України. Науково дослідні роботи на території Заказника здійснюються згідно угод укладених зацікавленими установами та організаціями з «Вищедубечанським лісгоспом» у підпорядкуванні якого перебуває Заказник. Заказник охороняється «Вищедубечанським лісгоспом» і утримується на його кошти. Стан заказника задовільний. Охоронні та інформаційні знаки в наявності, в доброму стані. Протягом 2018 року господарські заходи в заказнику не проводилися.

Загальнодержавний ландшафтний заказник «Дніпровсько-Деснянський» оголошено відповідно до постанови Ради Міністрів УРСР від 25 лютого 1980 року №132. Загальна площа заказника 858,8 га, розташований на землях лісового фонду Північного, Гутівського, Довгобродівського, Приморського лісництв. Заказник створено з метою охорони типового болотного масиву на півдні Лівобережного Полісся, де зростають осоки, хвощ, а також зозулинець широколистий і крапчастий – види , занесені до Червоної книги України. На території Дніпровсько-Деснянського заказника забороняється проведення господарської діяльності, яка може спричинити

шкоду природним комплексам, що охороняються. Стан заказника задовільний. Охоронні та інформаційні знаки в наявності, в доброму стані. Протягом 2018 року господарські заходи в заказнику не проводилися.

Ландшафтний заказник місцевого значення «Чернинський» (далі заказник) оголошено рішенням Київської обласної ради п'ятого скликання від 21 жовтня 2010 р. №866-35-V «Про оголошення нововиявлених територій об'єктів природно – заповідного фонду місцевого значення Київської області».

Загальна площа – 3623,7 га., розташований на землях ДП «Вищедубечанське лісове господарство», Північного, Гутівського, Довгобродівського, Дачного лісництв, в адміністративних межах Сувидської сільської ради Вишгородського району Київської області. Заказник входить до складу природно-заповідного фонду України і охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання.

Територія об'єкту являє собою лісові масиви в міжріччі Десни та Дніпра. Лісова рослинність характеризується поєднанням соснових, мішаних та справжніх листяних лісів. В її складі виявлено рослини, занесені до Червоної книги України – ведмежа цибуля та орхідея коручка чемерникові. Також зустрічаються занесені до Європейського Червоного списку – козельці українські. Вказана територія є середовищем існування комах занесених до Червоної книги України, також дана територія має важливе значення для збереження і відтворення птахів, які охороняються Бернською конвенцією.

Стан заказника задовільний. Охоронні та інформаційні знаки в наявності, в доброму стані. Протягом 2018 року господарські заходи в заказнику не проводилися.

Ландшафтний заказник місцевого значення “Зачарована Десна” створений рішенням Київської обласної ради VI скликання від 08.10.2015 року №1037-53-VI, загальною площею 2006,4 га але зменшено і має площу 1587,7 га.

Територія заказника становить смугу земель лісового фонду, що простягається вздовж берегу р. Десна. Особливої цінності заказнику надає присутність рідкісних угруповань водних рослин, занесених до Червоної книги України- реліктова водна папороть та сальвія плавуча.

Стан заказника задовільний. Охоронні та інформаційні знаки в наявності, в доброму стані. Протягом 2023 року господарські заходи в заказнику не проводилися.

11. Моніторинг рідкісних та зникаючих видів флори і фауни взятих під охорону, в тому числі види занесені до Червоної книги України.

Загальний моніторинг динаміки популяцій видів рослин та тварин проводиться спеціалістами лісгоспу і консультантами, а також візуального спостереження лісової охорони.

Згідно загального моніторингу динаміка популяцій видів рослин і тварин на даному етапі наближена до природної.

У межах Київської області до Червоної книги України включено 129 видів флори, з них: судинні рослини -97, мохоподібні -6, водорості – 9, лишайники – 1, гриби -16.

На території ДП «Вищедубечанський лісгосп» виявлено наступні рідкісні, вразливі, зникаючі та ендемічні види рослин і тварин та такі, що занесені до Червоної книги України:

Занесені до європейського Червоного списку:

Козельці українські – *Tragopogon ucrainicus* Artemcz. (рідкісний вид)

Флора - занесені до Червоної книги України:

1. Ведмежа цибуля (черемша) - *Allium ursinum*;
2. Зозулині черевички справжні - *Cypripedium calceolus* L
3. Коручка чемерниковидна - *Euphrasia helleborine*
4. Пальчатокорінник м'ясочервоний - *Dactylorhiza incarnata* (L.)
5. Пальчатокорінник травневий - *Dactylorhiza majalis*
6. Любка дволиста - *Platanthera bifolia*
7. Сальвінія плаваюча або Сальвінія плавуча - *Salvinia natans*
8. Верб'я розмаринолиста - *Salix rosmarinifolia* (рідкісний вид, занесений до Списків рідкісних рослин Закарпатської та Сумської областей України).

Фауна

Занесені до Червоної книги України:

1. Дозорець-імператор - *Anax imperator*
2. Кордулегастер кільчастий - *Cordulegaster boltonii*
3. Стрічка велика червона - *Catocala dilecta*
4. Стрічка блакитна - *Catocala fraxini*
5. Джміль яскравий - *Bombus pomorum*
6. Косатець Махаон - *Papilio machaon*
7. Вусач пахучий мускусний - *Aromia moschata*
8. Вечірниця дозирна, або руда - *Nyctalus noctula*
9. Вухань звичайний, Вухань бурий - *Plecotus auritus*
10. Нічниця водяна або нічниця Добантона - *Myotis daubentonii*

- 11.Мідянка звичайна - *Coronella austriaca*
- 12.Горностаї - *Mustela erminea*
- 13.Лось звичайний або європейський - *Alces alces*
- 14.Рись звичайна або Рись євразійська - *Lynx lynx*
- 15.Сова болотяна - *Asio flammeus*
- 16.Підорлик малий - *Aquila pomarina*
- 17.Шуліка чорний - *Milvus migrans*
- 18.Шуліка рудий - *Milvus milvus*
- 19.Орлан-білохвіст - *Haliaeetus albicilla*
- 20.Тетерук - *Tetrao tetrix*
- 21.Лелека чорний - *Ciconia nigra*
- 22.Журавель сірий - *Grus grus*
- 23.Зміїд, красун - *Circaetus gallicus*

Перебувають під охороною міжнародної Червоної книги (МСОП):

1. Жаба прудка - *Rana dalmatina*
2. Нічниця ставкова, лилик ставковий - *Myotis dasycneme*
3. Тритон гребінчастий або гребенястий - *Triturus cristatus*
4. Кумка жовточерева - *Bombina variegata*
5. Кумка червоночерева - *Bombina bombina*
6. Райка деревна, або звичайна - *Hyla arborea*
7. Часничниця звичайна, або землянка звичайна - *Pelobates fuscus*
8. Ропуха зелена - *Pseudepidalea viridis*
9. Жаба гостроморда - *Rana arvalis*
10. Сова вухата - *Asio otus* (з найменшим ризиком)
11. Яструб великий - *Accipiter gentilis* (з найменшим ризиком, знаходиться під охороною).

Під захистом Бернської конвенції:

1. Ящірка прудка - *Lacerta agilis* (вважається зникаючим видом, в Україні є численним видом)
2. Болотна черепаха європейська - *Emys orbicularis*
3. Канюк звичайний - *Buteo buteo*
4. Жовна чорна, або дятел чорний - *Dryocopus martius*
5. Кропив'янка рябогруда, славка яструбина - *Sylvia nisoria*
6. Сорокопуд терновий, або сорокопуд-жулан - *Lanius collurio*
7. Куниця кам'яна, або куна хатня, або біло душка - *Martes foina*
8. Нórка - *Lutreola*

9. Тхір чорний - *Mustela putorius*

За результатами проведеного моніторингу спеціалістами лісгоспу, лісовпорядкуванням і іншими зацікавленими сторонами, популяції видів рослин незначні і мають поодинокий і груповий характер.

Популяції рослин одиничні. Ділянки з наявністю рідкісних та зникаючих видів рослин відносяться до особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ) і рубки головного користування в них не проводяться.

12. Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність підприємства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожному лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожному лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт.

Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються лише відповідно з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

На підприємстві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ-82 «Беларусь», обладнаних кліщовим захватом.

Тип тракторів – колісні універсальні класу 1,4.

Марка двигуна тракторів МТЗ-82 – Д –243, двигуни дизельні чотирьохциліндрові чотирьохтактні з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/хв..

Потужність), МТЗ – 82, кВт (к.с.) – 60 (81).

Таблиця 15.

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	Одиниця виміру	Трактори
		МТЗ-82
Габаритні розміри:	м	
довжина		3,93
ширина		1,97
висота		2,47
Дорожний просвіт (кліренс), мінімальний під заднім мостом	см	47
Конструктивна вага	тонна	3,20
Колія трактора регульована	см в межах	передні колеса 120-180 задні колеса 135-180

Витрати палива	г/кВт год.	230 (від 220 до 260)

Ємкість паливного баку – 130л.

Фактичні витрати дизпалива на трелювання 1 м³ деревини становлять 0,476 і масла І-20 – 0,018 літрів.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються на підприємстві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рельєф лісосік переважно рівнинний. Переважаючими типами ґрунтів на території лісгоспу є підзолисті ґрунти з різним механічним складом від піщаних до суглинистих, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає лісничий або помічник лісничого, крім того ведуть електронний облік деревини, займаються відпуском деревини та складають звіт про рух лісопродукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи для перегнивання в місці збирання;

- збирання порубкових решток у купи з наступним їх спалюванням;
- комбінований.

Вивезення деревини з верхніх складів лісництв проводиться сортиментами, тракторами різних модифікацій МТЗ-82 «Беларусь» та автомобілями УРАЛ 4320, Краз 6446, Камаз 5320 на яких установлені гідроманіпулятори WE – 6700, WE – 12D Палмс-700. Вантажник лісу (гідроманіпулятор) застосовуються для навантаження і розвантаження сортиментів та підтягування їх і штабелювання. Встановлені за кабінами автомобілів.

13. Соціальні характеристики підприємства.

Філія ДП «Вищедубечанське лісове господарство» розташоване на території 2 адміністративних районів, Вишгородського і Броварського.

В якості соціального пакета лісгосп надає своїм працівникам матеріальну допомогу; застосовує системи преміювання; частково компенсує санаторно-курортне лікування працівників, купує новорічні подарунки для дітей працівників, подарунки жінкам до березневих свят тощо.

Філія є одним із найбільших платників податків в регіоні.

Відрахування підприємства за 2023 р.до:

- державного бюджету – **1 494 тис. грн.**;
- місцевого бюджету – **6 922 тис. грн.**;
- єдиний соціальний внесок **6 483 тис. грн.**.

Моніторинг соціальних характеристик працівників підприємства по статі, віку, освіті та рух кадрів

Таблиця 16

Характеристика працівників	Станом на 01.01.2023	Станом на 01.01.2024
Стать		
Жінки	13	13
Чоловіки	71	73
Разом:	84	86
Вік		
до 35 років	39	40
36-55 років	35	36
56-65 років	9	9
з них пенсіонери	1	1
Освіта		
Загальна середня	15	-
Професійно-технічна	9	17

Середня технічна	19	9
Вища	49	59
Рух кадрів		
Коефіцієнт плинності кадрів	3,3	14,3
Кількість працівників, які пройшли навчання з підвищення кваліфікації	9	7
Кількість працівників, які навчаються	9	8

В результаті впровадження новітніх технологій, обладнання, комп'ютеризації, тощо, загальна чисельність працівників щорічно оптимізується.

Стосунки підприємства з місцевими громадам знаходяться на стабільному позитивному рівні. Лісгосп, згідно вимог стандарту FSC[®], інформує місцеві громади щодо запланованих лісгосподарських заходів проводить консультації при визначенні ділянок ОЦЗЛ, при отриманні запитів на інформацію чи заяв надає інформацію та пояснення в строки передбачені чинним законодавством України. Скарг від уповноважених представників місцевих щодо питань пов'язаних з діяльністю лісгоспу у 2023 році не надходило. В цілому соціальний вплив діяльності підприємства оцінюються, як позитивний.

14. Охорона праці

Функції служби охорони праці в філії ДП «Вищедубечанське лісове господарство» виконує інженер з охорони праці.

Найважливішими завданнями служби охорони праці на підприємстві є такі:

- організація та координація роботи в галузі охорони праці;
- планування роботи й прогнозування виробничого ризику (ступеня небезпеки);
- технологічне забезпечення;
- технічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення;
- нормалізація санітарно-гігієнічних умов праці, соціальне забезпечення;
- правове забезпечення;
- інформаційне, нормативно-медичне і методичне забезпечення;
- економіко-цільове регулювання та мотивація безпечної роботи;
- контроль за станом охорони праці;
- облік, аналіз і оцінка показників стану охорони праці та її функціонування.

Планові періодичні навчання та інструктажі з питань охорони праці з метою навчання працівників правильно і безпечно для себе і навколишнього середовища виконувати свої трудові обов'язки проводяться в філії ДП «Вищедубечанське лісове господарство» своєчасно, в установлені законом терміни.

На підприємстві використовується обладнання та устаткування підвищеної небезпеки, що складається із деревообробних ліній та котельного обладнання на яке отримано дозвіл на їх експлуатацію. Деревообробне виробництво постійно вдосконалюється, усучаснюється та приводиться у відповідність до нормативних актів з охорони праці.

Для покращення стану техніки безпеки на виробництві впроваджуються новітні технології які мінімізують необхідність втручання людини в технологічний процес.

Адміністрація і профспілковий комітет філії ДП « Вищедубечанське лісове господарство » в своїй практичній роботі приділяють багато уваги створенню безпечних і комфортних умов праці для всіх працівників підприємства, забезпеченню працівників засобами індивідуального захисту, проведенню навчань з охорони праці і пожежної безпеки та інших міроприємств, направлених на подальше покращення умов праці.

Так, в 2023 році підприємством за рахунок власних коштів були профінансовані витрати з охорони праці на загальну суму 180 тис. 823 гривні, а саме:

- проведення навчання і перевірки знань з охорони праці посадових осіб та інших працівників, організація лекцій, семінарів та консультацій із зазначених питань на суму 20 890 грн.;
- забезпечення працівників спеціальним одягом, взуттям та засобами індивідуального захисту відповідно до встановлених норм на суму 84 552 грн.;
- проведення обов'язкового попереднього, періодичного і позапланового медичного огляду працівників, зайнятих на роботах з підвищеною небезпекою на суму 35 700 грн.;
- діючого технологічного та іншого виробничого обладнання на суму 8 620 грн.
- систем теплових, водяних або повітряних завіс, а також установок для нагрівання (охолодження) повітря виробничих, адміністративних та інших приміщень на суму 12 155 грн.

Виконання вищевикладених міроприємств і заходів забезпечило в 2023 році безаварійне та безпечне проведення всього комплексу господарських робіт.

Випадки професійних захворювань та виробничого травматизму на підприємстві за 2023 р. відсутні.

15. Економічна ефективність лісозаготівельної діяльності та витрати на ведення лісового господарства.

Оцінка економічної ефективності лісозаготівельних робіт, в цілому по підприємству задовільна.

Моніторинг загальних виробничих витрат на виконання виробничого плану по лісовому господарству, в тому числі і витрат на проведення заходів по охороні, захисту, відтворенні лісів і екологічних заходів проводиться продовж року поквартально і в цілому за рік (форма № 10 –ЛГ).

16. Загальний висновок за результатами аналізу лісогосподарської діяльності.

1.Позитивні сторони ведення лісового господарства:

- ведення лісового господарства проводилось згідно проекту лісовпорядкування, що забезпечує безперервне, невиснажливе та раціональне користування лісовим фондом;
- проведення рубок головного користування в обсягах, що не перевищують розрахункової лісосіки;
- своєчасне проведення санітарно-оздоровчих заходів з метою утримання насаджень в належному санітарному стані;
- на належному рівні поставлена робота по охороні лісу від самовільних рубок і пожеж.
- лісові культури створювались із господарсько-цінних деревних порід.

2.Негативні сторони ведення лісового господарства:

- наявність самовільний рубок.

Головний лісничий

Іван ШИЙКА